

zentegyházert és a hazaért,
lelkét megszállja az ihlet,
lkében megszületik a six-
amikor Beethoven lelkében
ek, amikor Petőfi március
t és talpra állítja a ma-
y elesett nemzet fiai és leá-
gi dicsőségének helyreállítá-
szefognak és győznek: mind-
ent lelke lüktet, él és diadal-

sról, Szentlélekről ez a mi
denható Isten! Te ítéld, Te
resztények vagyunk-e?

Sorsközösség.

1938. november 13.

*„A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr. Különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, aki cselekszi mindezt mindenkiben. Mindenkinek azonban haszonra adatik a Léleknek kijelentése. Némelyiknek ugyanis bölcseségnek beszéde adatik a Lélek által; másoknak pedig tudomány-
nak beszéde ugyanazon Lélek szerint. Egynek hit ugyanazon Lélek által, másnak gyógyítás ajándékai az onegy Lélek által. Némelyiknek csodatevő erőknak munkái; némelyiknek meg prófétálás; némelyiknek pedig lelkeknek megítélése; másoknak nyelvek nevei, másnak pedig nyelvek magyarázása. De mindezeket egy és ugyanaz a Lélek cselekszi, osztogatván mindenkinek külön, amint akarja. Mert amiképen a test egy és sok tagja van, az egy testnek tagjai pedig, noha sokan vannak, mind egy test, azonképen a Krisztus is. Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté keresz-*

teltettünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. Mert a test sem egy tag, hanem sok. Ha ezt mondaná a láb: mivelhogy nem kéz vagyok, nem vagyok a testből való; avagy nem a testből való-é azért? És ha a fül ezt mondaná: mivel nem vagyok szem, nem vagyok a testből való; avagy nem a testből való-é azért? Ha az egész test szem, hol a hallás? ha az egész hallás, hol a szaglás? Most pedig az Isten elhelyezte a tagokat a testben egyenként mindeniket, amint akarta. Ha pedig az egész test egy tag volna, hol volna a test? Így azonban sok tag van ugyan, de egy test. Nem mondhatja pedig a szem a kéznek: Nincs reád szükségem; vagy viszont a fej a lábnak: Nem kelletek nékem. Sőt sokkal inkább, amelyek a test legerőlenebb tagjainak látszanak, azok igen szükségesek.“ (I. Kor. XII. r. 4-22. v.)

A most felolvasott szentigékről nemrégén egy kicsi gyülekezet előtt beszéltem. Arra kértek, hogy ismételjem meg a rádió közvetítéssel. Megkísérlem, bár egy kicsit nehéz lesz, mert kézirat nem maradt és azt a hangulatot, amelyben akkor, közvetlen angolországi tapasztalatok után beszéltem, újra felidézni szinte lehe-

tetlen. Nincs a szentírásnak egyetlen tétele, melyet az élet, a történelem és főképp az elmúlt hónapok eseményei jobban igazolnának, mint a most felolvasott szentigéket. És nincs a Szentírásnak egyetlen parancsolata, mely ellen annyit vétkeztünk volna, mint ez ellen a figyelmeztetés ellen: „*Akár szenved egy tag, vele együtt szenvednek a többi tagok mind; akár tisztességgel illetetik egy tag, vele együtt örülnek a többi tagok mind*“.

A világon a legtökéletesebb szervezet az emberi test. Legtökéletesebb azért, mert ennek szerkezetét és élettörvényét maga a teremtő Isten szabta meg. Természetes, hogy ennek életében érvényesül a legjobban az Istennek törvénye: „*Ha szenved egy tag, vele együtt szenvednek a többi tagok mind*“. Egyetlen testrészünk megbetegedése egész szervezetünkben zavart okoz. A halált mindig valamely élet szerv megbetegedése okozza. Egyetlen szervnek, pl. a szívnek megbénulása azonnali halált jelent: „*Ha szenved egy tag, vele együtt szenvednek a többi tagok mind*“.

Életünket különböző szervezetekben éljük. Legfontosabbak: család, anyaszentegyház, nemzet és aztán a nemzetek közössége, az emberi társadalom. Örökkévaló formái ezek a mű-

volt emberi életnek. Isten rendeléséből vannak. Tökéletességük mértékét az határozza meg, hogy mennyire érvényesül bennük Isten élet-törvénye: „*Akár szenved egy tag, vele együtt szenvednek a többi tagok mind; akár tisztességgel illetetik egy tag, vele együtt örülnek a többi tagok mind*“.

Ha a családnak egy tagja beteg, vele együtt szenvednek a többi családtagok is. Elszáll a mosoly az arcokról, aggodalom nehezedik a lelkekre, komor hangulat szállja meg az egész házat. A gyermek betegsége, az álmatlan éjszakák, melyeket felette virraszt, az édesanyát testileg-lelkileg jobban megviselik, mint magát a gyermeket. S ha a család valamely tagját valami tisztesség és öröm éri, vele együtt örvendeznek a többi családtagok mind: boldog családi ünnepet ülnek.

A keresztény anyaszentegyház is egy lelki szervezet. A lelkek több, mint 700 milliós nagy családja. Feje az Úr Jézus Krisztus. A tétel igazságán semmit sem változtat az a körülmény, hogy a keresztény anyaszentegyházban a történelem folyamán különböző felekezetek keletkeztek. „*A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek*“ — mondja a Szentírás. Hitvallásunk megszövegezésében.

külső szertartásainkban és szokásainkban különbözhethetünk egymástól, de ugyanaz a Lélek, Jézus Krisztus lelke életet és hevít mindnyájunkat. A különböző felekezeteket dogmatikailag közös nevezőre hozni és velük egy hitvallást elfogadtatni lehetetlennek látszik, de akármelyik felekezethez tartozunk, egy Lélek által itattattunk meg, egy Lélek által kereszteltettünk meg, az Úr Jézus Krisztus lelke által. „*A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr*.“ Isten szent céljának szolgálataiban a különböző felekezetek különböző feladatokat teljesítenek, de egy a mi Istenünk, akármelyik felekezethez tartozunk: az Atya; — egy a mi Idvezítőnk: az Úr Jézus Krisztus; — egy a mi imádságunk: a Mi Atyánk; — egy a mi célunk: igazság, szeretet, békesség a földön az emberek között. És amiképen „*nem mondhatja a szem a kéznek: nincs reád szükségem; vagy viszont a fej a lábaknak: nem kellek nekem*“, úgy egyik felekezet sem mondhatja a másiknak, hogy csak én vagyok az egyedül üdvözítő egyház s így nincs reád semmi szükség. A test nem egy tag, hanem sok; a keresztény anyaszentegyház nem egy felekezet, hanem sok. A szem feladatát a fül el nem végezheti. Azt a lelki munkát pl., melyet az unitá-

rius egyház az ész jogának a hit világában való érvényesítésével, Jézus emberi nagyságának hangsúlyozásával és az evangélium erkölcsi követelményeinek sürgetésével a magyar nemzet és az egész emberiség javára Isten segítségével végez, helyette senki, egyetlen felekezet sem végezheti el. Sőt amikép a szemnek szüksége van a kézre, vagy a fejnek a lábakra, a keresztény felekezeteknek egyenesen szükségük van egyik a másik lelki munkájára. Csak az az ember ép és egészséges, kinek minden szerve zavartalanul végzi a maga funkcióját. Csak az a társadalom egészséges és Istennek tetsző, melyben mindenik felekezet akadálytalanul és hiánytalanul végzi azt a feladatot, melyet a világ megszentelésének és az emberiség üdvözítésének munkájában Isten reábízott. Szűnjön meg hát a felekezeteknek egymás ellen való hadakozása. Akármilyen legyen is valakinek a véleménye Németország mai vezérének a politikájáról, abban feltétlenül igaza van, hogy a nemzet és az egész emberiség szempontjából nem az a fontos, hogy a katolikusok győzik-e le a protestánsokat, vagy a protestánsok a katolikusokat, hanem az, hogy a katolikusok és a protestánsok össze tudnak-e végre fogni a közös ellenséggel: a hitetlenséggel, az

istentelenséggel és a közerkölcsöket bomlasztó kommunizmussal szemben.

A nemzet is egy lelki egység, lelki szervezet. Tagjait a faji és vérségi kötelékeken felül a közös tradíció, a közös történelmi múlt emléke, a közös lelkiség, mindenekfölött a sorsközösség tudata fűzi egybe. E tétel igazságán semmit sem változtat az a körülmény, hogy a nemzet fiai és leányai különböző társadalmi osztályokban élnek, különböző foglalkozásokat űznek, különböző felekezetekhez tartoznak és különböző politikai nézeteket vallanak. Egy nemzettest tagjai vagyunk mi mindnyájan. Éreztesse meg velünk ezt az igazságot az új idők követelménye. A nemzet politikáját a sorsközösség tudata kell, hogy megszabja. Mindig megbosszulja magát és a nemzet egyeteme sinyli meg, ha az egyik társadalmi osztály a másik rovására előjogokat élvez! A javak elosztásánál döntő szerepe csak a végzett munka nagyságának és nemességének lehet. Egy olyan nemzeti társadalom, melyben az egyik osztály holdogul, a másik nyomorog, átkozott, fenn nem maradhat. Az iparos és kereskedő is csak addig boldogulhat, amíg a földműveseknek és a tisztviselőnek is jól megy sora és viszont. Sorsunk közös. Együtt állunk vagy bukunk a

létért folytatott nagy küzdelmünkben. „*Akár szenved egy tag, vele együtt szenvednek a többi tagok mind; akár tisztességgel illetetik egy tag, vele együtt örülnek a többi tagok mind*“.

Megrázóan igazolja a Szentírás igazságát az elmúlt hónapok előbb idegörlő, majd magyar szívet örvendeztető minden eseménye. „Nem-e különös, hogy csak azért, mert egy tőlünk távol eső földdarabon, melyet nem is ismerünk, az emberek összekülönböztek, mi most itt Londonban a Hyde Parkban gáz-sáncokat ásunk“ — mondotta az angol parlamentben Chamberlain miniszterelnök. „*Ha szenved egy tag, vele együtt szenvednek a többi tagok mind*“. Csak egy hajszálon fordult meg, hogy az elnyomott faji kisebbségek szenvedése egy olyan háborúba döntse ismét a világot, mely ártatlan milliók halálát, sőt az egész emberi kultúra pusztulását jelentette volna. Csak egy hajszálon fordult meg a dolog és ez a hajszál annak az igazságnak a felismerése volt, amelyet szentigénk tanít: „*Ha szenved egy tag, vele együtt szenvednek a többi tagok mind*“, ha kitör a világháború, átkot és szörnyű pusztulást hoz minden nemzetre, az egész emberiségre.

Nagy elégtétel számunkra az, ami az utolsó hónapok alatt történt. Húsz esztendő óta ál-

landóan azt hangoztatjuk, hogy addig nem lesz, nem lehet békeség a földön emberek között, amíg a világ sorsát intéző hatalmak nem Jézus Krisztustól tanulnak jogot és igazságot. Húsz esztendő alatt egyszer, egyetlen egyszer ez Münchenben megtörtént. Csak egyszer, egyetlen egyszer kellett keresni az igazságot. S az igazság egymillió rabmagyar szabadságát hozta meg.

„Isten malmai lassan örölnek, de apróra örölnek“ — mondotta egy arab böles. A hazugság, mellyel a világ szemét húsz esztendeig elvakították, megszégyenült s az ország, melyet reáépítettek, összeomlott. A mi hitünk pedig, hitünk az igazságban, hitünk az Istenben, hitünk az isteni igazságszolgáltatásban, hitünk Magyarország feltámadásában, megdicsőült. Érdemes volt hinni, imádkozni, kitartani! „*Ha tisztességgel illetetik egy tag, vele együtt örvendenek a többi tagok mind*“. Nagy örömmel örvend a lelkünk, hogy felvidéki testvéreink számára ütött a szabadulás órája. Érette Istennek velük együtt szívből jövő hálaimádságot mondunk. De örömünk nem zavartalan. Az én bölesöm a Hargita alatt ringott. Úgy érzem magam, mint a mesék királyleánya, aki az egyik szemével mosolygott, a másikkal köny-

nyezett. Ujjongó magyarok! Nem halljátok? — A szél, amely a magyar zászlót a kassai Dóm tornyán lengeti, még rabmagyarok panaszát és jajkiáltását hozza: hát mi lesz velünk, hát mi meddig várjunk, mikor üt már számunkra is a szabadulás órája? És én válaszképen kelet felé fordulva is csak ezt mondom: „Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek egy isteni örök igazságban, hiszek Magyarország feltámadásában!” Az igazságtevő Isten fél munkát nem végez.

„Mindenn
1939. s

„Mind
aki engem
13. v.)

Vajjon el lehet
tasztrófát, mely Eu
zetszerűen történt
volna-e az esemén
kikre népek sorsa b
voltak ők is a vak
más? A látszat azt
ságos békét akart a
gon mindenki és m
vége, mitől minden
ennek részben az is,
ságot általában a m
ták értelmezni és ri
fölötti és egyértelm